



## A Study of the Archetypes of "Hero" and "Self" in "*The Persians and I Trilogy*" by Arman Arian

Fatemeh Sadeghi Naghdali-Olya <sup>1\*</sup>

1. Corresponding Author, Assistant Professor, Department of Persian language and Literature, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: [sadeghifatemeh@pnu.ac.ir](mailto:sadeghifatemeh@pnu.ac.ir)

---

### Article Info

#### Article type:

Research Article

#### Article history:

Received: 05/02/2023

Received in revised form:  
21/10/2023

Accepted: 25/10/2023

Published online: 28/03/2026

#### Keywords:

Adolescent Novel,  
Persians and I,  
Archetypal Criticism,  
Hero,  
Self.

### ABSTRACT

Archetypes are some shared concepts that have been accumulated in the human collective unconsciousness. Collective unconsciousness contents are manifested through symbols in myths, religions, dreams, imaginations, and works of art. Archetypal criticism could be defined a branch of literary criticism which deals with analyzing archetypes in a literary work. Considering the "hero" as one of the elements of the adolescent literature is of special importance, and the choice of lifestyle and character of the heroes can broaden the adolescents' view of life and help them find their purpose. In the myth-heroic novel of "*Persians and I Trilogy*" with such special features of its main characters, the archetype of "the hero" has a special place. In this article, some concepts of Archetypal criticism, such as the unconscious and the archetype, have been briefly examined and followed by that, archetypes such as "hero", "hero journey", "wise old man", "self" and "love" are analyzed based on Jungian theories. This study shows that the main characters in whom the archetype of the hero can be traced obviously, have accomplished the stages of self-knowledge and have appreciated their true "self" through the vicissitudes associated with this archetype. They also have become aware of their collective and national identity in their social life.

---

**Cite this article:** Sadeghi Naghdali-Olya, F. (2026). A Study of the Archetypes of "Hero" and "Self" in "*The Persians and I Trilogy*" by Arman Arian. *Research in Narrative Literature*, 15 (1), 185-208.



© The Author(s).

Publisher: Razi University

DOI: 10.22126/rp.2023.8775.1733

---

## Extended abstract

### Introduction

Archetypes are universal forms that have been accumulated over thousands of years in the human collective unconscious. The contents of the collective unconscious manifest as symbols in myths, religions, dreams, fantasies, and works of art. Archetypal criticism is a branch of literary criticism that deals with analyzing archetypes present in a literary work. Among the archetypes that prominently appear in literature are the "hero" and the "Self." These archetypes are particularly evident in adolescent literature, as the unique characteristics of adolescence lead to a more pronounced appearance of these figures; because the choices regarding the life path and personality of the heroes can expand the adolescent's perspective on life and help them find their purpose. The mythic-heroic "*Persians and I Trilogy*" and its central characters, with their distinct traits, are a suitable candidate for examining the "hero" archetype.

The author's focus on mythology, along with the meaningful objectives and valuable themes explored within them is thought provoking. The novel's storyline and the journey of the characters, from raw and immature adolescence to maturity, growth, and liberation from personal ambitions, provide an appropriate foundation for an archetypal critique of this work. This research aims to examine the "hero" archetype in this trilogy, using Jungian ideas, and follow the characters' journey toward individuation (the "Self" archetype).

### Methodology

This research follows a descriptive-analytical approach, conducted through a textual approach and utilizing library-based information-gathering methods. After defining archetypes and archetypal criticism, and extracting the characteristics of the "hero" archetype based on Gurion's classification, the study explores these characteristics in *Parsyan va Man (Persians and I)*. In this way, the process of the main characters' journey toward "individuation" is followed. According to Wilfred L Gurion's classification of the "hero archetype," the hero goes through three stages: the quest, initiation, and scape Goat (sacrifice/selflessness). These three stages are examined in the mentioned work.

In this context, the "wise old man" archetype, a sub-branch of the "hero" archetype, as well as the component of "love," which is related to the "Self" archetype, will also be explored. Finally, the research seeks to answer the following questions:

1. To what extent has the author been influenced by archetypes and the collective unconscious in the creation of this work, and what is the purpose behind the retelling of this myth?
2. How closely does the story align with the concepts of the hero archetype?

### **Findings**

"Mythic criticism" or "archetypal criticism," which emerged as an approach in 20th-century criticism, examines literary works from an intertextual perspective, exploring the dialogical relationship of these works with motifs based on archetypes.

The stories within literary discourses are numerous and diverse, yet the patterns they follow are limited. The story of human life throughout history doesn't exceed a few fundamental patterns and templates. One of these ancient patterns is the "hero's journey" and the other is the archetype of "individuation" or "selfhood." In fact, "the hero" and "self" archetypes are interconnected.

The heroes in the "*Persians and I Trilogy*" also go through the three stages of the "hero archetype." The **quest** (the hero's long journey to accomplish a challenging duty), **initiation** (in this stage, the hero undergoes hardships and torturous fates to reach intellectual and social maturity and become a constructive member of their social group), and **scape Goat** (sacrifice/selflessness) (facing death and sacrificing oneself for a greater mission).

Ultimately, beyond the external achievements of their journeys, the main characters in *Persians and I Trilogy* reach a more valuable outcome: gaining comprehensive experience and insight into the various dimensions of themselves as human beings. All three characters elevate from the one-dimensional "I" to the higher level of the "Self," ultimately reaching truths beyond ordinary reason and logic. They resolve their inner contradictions and, free from personal grudges and concerns, join a greater movement to save the world.

### **Conclusion**

An archetypal analysis of "*Persians and I Trilogy*" reveals that primordial archetypes play a significant role in this literary work. The story begins with the "hero's journey," a well-known archetype. The "Wise Old Man" appears in various forms, and the hero character, by passing through the stages of heroism (quest, initiation, and scape Goat), attains two key forms of knowledge: self-knowledge and social self-awareness.

In hero myths, both stages of personal growth and the manifestation of social identity can be

seen. The hero characters in this tripartite also grew and evolved both individually and socially; they transformed opposites within themselves into unity, and appeared as influential figures in their societies, creating awe and wonder.

Undoubtedly, this literary work, with its extensive use of myths and reliance on the hero archetype, will be engaging for young readers. Given that it imparts valuable concepts hidden within the hero's journey, it can have a profound impact on adolescents' growth and self-identification.



## بررسی کهن‌الگوهای «قهرمان» و «خود» در رمان سه‌گانه پارسیان و من نوشته آرمان آراین

فاطمه صادقی نقدعلی علیا<sup>\*۱</sup>

۱. نویسنده مسئول، استادیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

رایانامه: sadeghifatemeh@pnu.ac.ir

### اطلاعات مقاله

### چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۱۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۰۳

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۰۸

### واژه‌های کلیدی:

رمان نوجوان،

پارسیان و من،

نقد کهن‌الگویی،

قهرمان،

خود.

کهن‌الگوها صورت‌های مشترکی هستند که با سابقه چندین هزارساله در ناخودآگاه بشر انباشته شده‌اند. محتویات ناخودآگاه جمعی به شکل نماد در اسطوره‌ها، مذاهب، رؤیابها، تخیلات و آثار هنری نمود پیدا می‌کنند. نقد کهن‌الگویی یکی از شاخه‌های نقد ادبی است که به بررسی کهن‌الگوهای موجود در اثر ادبی می‌پردازد. کهن‌الگوهای «قهرمان» و «خود» از جمله کهن‌الگوهایی هستند که در ادبیات حضور برجسته‌ای دارند، این کهن‌الگوها در ادبیات نوجوان، به دلیل ویژگی‌های خاص دوران نوجوانی، بروز نمایان‌تری دارند؛ زیرا انتخاب روش زندگی و منش قهرمانان می‌تواند دید نوجوان را به زندگی و هدف آن گسترده‌تر کند. مجموعه رمان سه‌گانه اسطوره‌ای-قهرمانی پارسیان و من و شخصیت‌های اصلی آن با ویژگی‌های خاص، گزینه مناسبی برای بررسی کهن‌الگوی قهرمان است. در این مجال، با بهره‌گیری از اندیشه‌های یونگ و تعاریف کمبل، به استخراج ویژگی‌های کهن‌الگوی «قهرمان» براساس تقسیم‌بندی گورین، در این مجموعه سه‌گانه می‌پردازیم و سیر رسیدن شخصیت‌های اصلی رمان به «فردیت» را دنبال می‌کنیم. این پژوهش نشان می‌دهد که شخصیت‌های اصلی که کهن‌الگوی شخصیت قهرمان بر آن‌ها حاکم است، با طی کردن فراز و فرودهای مختص این کهن‌الگو، مسیر خودشناسی را به سرانجام رسانده‌اند و به «خود» واقعی‌شان پی برده‌اند و در بعد اجتماعی نیز آگاهانه به هویت جمعی و ملی خویش رسیده‌اند.

**استناد:** صادقی‌نقدعلی‌علی، فاطمه (۱۴۰۵). بررسی کهن‌الگوهای «قهرمان» و «خود» در رمان سه‌گانه پارسیان و من نوشته آرمان

آراین. پژوهشنامه ادبیات داستانی، ۱۵(۱)، ۱۸۵-۲۰۸.



حق مؤلف © نویسنده گان.

ناشر: دانشگاه رازی

DOI: 10.22126/rp.2023.8775.1733

## ۱. پیشگفتار

ارتباط متقابل ادبیات و روان‌شناسی بر کسی پوشیده نیست. در این میان، نظریه‌های روان‌شناسانی چون زیگموند فروید<sup>۱</sup> اتریشی (۱۸۵۶-۱۹۳۹) و کارل گوستاو یونگ<sup>۲</sup> (۱۸۷۵-۱۹۶۱)، روان‌شناس و متفکر سوئیسی، بیش از دیگران توجه ادب‌پژوهان را به خود جلب کرده است. یکی از بحث‌برانگیزترین و کاربردی‌ترین این نظریات، ناخودآگاهی است که زمینه‌ساز پژوهش‌های جدیدی، به‌ویژه در وادی نقد ادبی شده است. اصطلاح ناخودآگاهی را برای نخستین بار فروید به کار برد و یونگ آن را گسترش داد.

یونگ برای ناخودآگاه، قدمتی چندهزارساله قائل است و بخش خودآگاه را «دست‌آورد متأخر ذهن انسان» می‌داند که «هنوز در مرحله تجربی است» و «آن را شکننده و آسیب‌پذیر و در معرض خطر» (۱۳۸۹: ۲۴) می‌شمارد. ناخودآگاه جمعی<sup>۳</sup> سرشار از تجارب، افکار، امیال و مفاهیم مشترکی است که در محدودیت‌های زمانی و مکانی نمی‌گنجد و در ناخودآگاه همه انسان‌ها وجود دارد. اینها همان کهن‌الگوها هستند. یونگ برای تعریف این واژه عبارت‌های گوناگونی به کار می‌برد؛ عباراتی چون «تمایلات کلی ذهن، نوعی آمادگی برای تولید پی‌درپی اندیشه‌های اسطوره‌ای و یکسان و مشابه، گنجینه‌ای از روان جمعی یا اندیشه‌های جمعی که هر زمان و هر کجا فارغ از سنت‌ها پدید می‌آیند، اشکال نمونه‌وار رفتار و کردار که هر گاه به سطح خودآگاهی می‌رسند، در هیأت اندیشه‌ها و تصاویر و انگاره‌ها نمود می‌یابند و قالب‌ها یا مجراهایی که در مسیرشان زندگی روانی پیوسته در جریان است» (مورنو<sup>۴</sup>، ۱۳۹۰: ۷).

پژوهش گسترده یونگ درباره آثار اساطیری و هنری تمدن‌های گوناگون «به کشف سمبل (نماد)‌های مشترک بین تمامی آن‌ها منتهی شد و این واقعیت حتی در فرهنگ‌های کاملاً منزوی از نظر زمانی و مکانی که نفوذ فرهنگ‌های دیگر در آن‌ها ناممکن بوده است، موجودند» (شولتز<sup>۵</sup>، ۱۳۷۸: ۴۹۵). با نقد کهن‌الگویی می‌توان نشان داد که چگونه ذهن شاعر و نویسنده، این صور اساطیری را که محصول تجربه‌های مکرر بشر است جذب می‌کند و آن‌ها را به شیوه‌ای نمادین نمایش می‌دهد.

---

1. Sigmund Freud  
 2. Carl Gustav Jung  
 3. Collective Unconscious  
 4. Antonio Moreno  
 5. Schultz

کهن‌الگوهای «قهرمان» و «خود» از جمله کهن‌الگوهایی هستند که در ادبیات نوجوان، به دلیل ویژگی‌های خاص دوران نوجوانی، بروز نمایان‌تری دارند. از نظر کمپبل<sup>۱</sup> (۱۳۹۶) گذر از هر یک از دوره‌های زندگی با اجرای آئین‌هایی همراه بوده است که یکی از مهم‌ترین آن‌ها بلوغ و ورود کودک به دوران بزرگسالی (نوجوانی) است. دوره نوجوانی نقش مهم و انکارناپذیری در شکل‌گیری هویت فرد دارد و الگوپذیری از قهرمان در این سن شدت می‌یابد. او می‌خواهد بداند کیست و جایگاهش در هستی کجاست. اسطوره‌ها و قهرمانان نه تنها هیجان‌خواهی نوجوان را ارضا می‌کنند، بلکه به سؤالات بنیادین او نیز پاسخ می‌دهند. در رمان‌های نوجوان، عموماً شخصیت اصلی می‌کوشد تا «از ماهیت این جهان مطلع شود و به کشف معنوی و الگو در جهان دست زند و فلسفه‌ای برای زندگی بیابد و هنر خوب زیستن را بیاموزد» (پورمحمودآبادی و دیگران، ۱۳۹۵: ۱۰۶).

از این‌رو، داستان‌هایی که بر اساس الگوی قهرمانی خلق می‌شوند، برای بسیاری از نوجوانان جذاب است و به رشد سالم او کمک می‌کند. بی‌گمان آرمان آراین، با همین دید، به روایت داستان‌های قهرمانی برای نوجوانان همت گمارده است. مجموعه داستانی سه‌جلدی او با نام پاریسیان و من توجه علاقه‌مندان و منتقدان را به خود جلب و جوایزی را کسب کرده است.<sup>[۱]</sup> توجه نویسنده به اسطوره‌شناسی و اهداف معنادار و مفاهیم باارزشی که در بطن این داستان دنبال می‌کند تأمل‌برانگیز است. خط داستانی رمان و مسیر سفر شخصیت‌های داستان از نوجوانی خام و ناپخته تا رسیدن به پختگی، بلوغ و رهایی از بند جاه‌طلبی‌های فردی، بستر مناسبی برای نقد کهن‌الگویی این اثر فراهم می‌آورد. پژوهش حاضر می‌کوشد، با بهره‌گیری از اندیشه‌های یونگ، به بررسی کهن‌الگوی «قهرمان» در این سه‌گانه پردازد و سیر رسیدن شخصیت‌ها به فردیت (کهن‌الگوی «خود») را دنبال کند.

### ۱-۱. پرسش‌های پژوهش

در این پژوهش در پی آنیم تا بیاییم:

- ۱- نویسنده در خلق این اثر چقدر از کهن‌الگوها و ناخودآگاه جمعی تأثیر گرفته است و هدف او از واگویی این اسطوره چه بوده است؟
- ۲- داستان تا چه حد با مباحث کهن‌الگوی قهرمان مطابقت دارد؟

## ۱-۲. پیشینه پژوهش

در زمینه بررسی آثار ادبی، هم ادبیات کهن و هم معاصر، با رویکرد نقد کهن‌الگویی، مقالات بسیاری در مجلات مختلف حوزه ادبیات به چاپ رسیده است و در هر کدام یک یا چند کهن‌الگو بررسی و تحلیل شده است. برخی آثار هم به‌طور ویژه به بررسی کهن‌الگوی «سفر قهرمان» براساس الگوی کمپیل پرداخته‌اند که نام‌بردن از همه آنها در این مجال نمی‌گنجد.

تحقیقاتی که به بررسی آثار آرمان‌آرین پرداخته‌اند عبارت‌اند از: نسترن قره‌باغی و محمدجواد مهدوی (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان «بررسی سفر قهرمان در رمان سه‌گانه اشوزدنگه بر اساس الگوی سفر قهرمان جوزف کمپل» به بررسی مسیر قهرمان داستان با هفده مرحله سفر از دید کمپیل پرداخته‌اند و شباهت‌ها و تفاوت‌های آنها را مشخص کرده‌اند. پیر صوفی و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان «طرحی نو در خلق شخصیت‌های اساطیری، نگاهی به رمان پتش‌خوارگر» به نقد این رمان اسطوره‌ای آرین پرداخته‌اند. منصوریزاده (۱۳۹۵) نیز در پایان‌نامه خود با عنوان نقد و تحلیل محتوایی رمان *پارسیان و من اثر آرمان‌آرین* بیان کرده است که *پارسیان و من* از داستان‌های موفق در میان آثار تألیفی به شمار می‌رود. به‌طور خاص، ملکی‌سروستانی (۱۳۹۴) در مقاله خود با عنوان «بررسی سفر قهرمان در سه‌گانه اشوزدنگه از آرمان‌آرین» این رمان را با تکیه بر نظریه‌های کمپیل و گلر بررسی کرده است. مرضیه پودینه (۱۳۹۴) نیز در پایان‌نامه خود با عنوان *نقد اسطوره‌ای مجموعه پارسیان و من* بیشتر تمرکز خود را بر اهمیت مناسک گذر دوره بلوغ و مسئله زمان و مکان در این مجموعه گذاشته است. سارا حسین‌پور (۱۳۹۱) نیز در پایان‌نامه خود با عنوان *بررسی کهن‌الگوی سفر در پارسیان و من* مراحل سفر قهرمان اسطوره‌ای این سه داستان را با الگوی سفر قهرمان کمپیل تطبیق داده است.

در این پژوهش برآنیم تا کهن‌الگوهای «قهرمان» براساس مؤلفه‌های گورین، «خود»، «پیر خرد»، «عشق» را در سه‌گانه *پارسیان و من* بررسی کنیم. پژوهشی با این سبک و سیاق درباره این رمان سه‌جلدی تا کنون صورت نگرفته است. امید است پژوهش‌های بیشتر در این زمینه بتواند به غنی‌تر شدن و هدفمندی نگارش داستان‌های نوجوان کمک کند.

## ۱-۳. روش پژوهش و چارچوب نظری

در این پژوهش که تحلیلی توصیفی است و به شیوه متن‌پژوهی با استفاده از ابزار گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای انجام شده است، پس از ارائه تعاریفی از کهن‌الگو و نقد کهن‌الگویی، و استخراج ویژگی‌های کهن‌الگوی «قهرمان» براساس تقسیم‌بندی گورین، به بررسی این ویژگی‌ها در رمان

پاریسیان و من پرداخته شده است. بدین ترتیب سیر رسیدن شخصیت‌های اصلی رمان به «فردیت» دنبال می‌شود. در این مسیر، به کهن‌الگوی «پیر» که زیرشاخه کهن‌الگوی «قهرمان» است و مؤلفه «عشق» که وابسته به کهن‌الگوی «خود» است نیز پرداخته می‌شود. در نهایت به پرسش‌های پژوهش پاسخ داده می‌شود.

## ۲. بررسی اندیشه‌های یونگ و کهن‌الگوی «قهرمان» و «خود»

### ۲-۱. کهن‌الگو<sup>۱</sup>

از نظر یونگ، کهن‌الگوها «محتویات ناخودآگاه جمعی‌اند که بالقوه در روان آدمی موجودند و به سبب انگیزه‌های درونی یا بیرونی در خودآگاهی پدیدار می‌گردند یا به عبارت دقیق‌تر خود را به خودآگاهی می‌شناسانند. به‌طور کلی کهن‌الگوها عبارت‌اند از همه مظاهر و تجلیات نمونه‌وار عام روان آدمی» (جونز و همکاران، ۱۳۶۶: ۳۳۹). کادن<sup>۲</sup> در تعریف کهن‌الگو می‌گوید: «الگوی اولیه‌ای که از آن رونویسی می‌شود. نوعی پیش‌نمونه... نوعی از سرمشق و نمونه است. کهن‌الگو، نیاکان‌گرا و جهانی است. محصول ناخودآگاهی جمعی و میراث نیاکان ماست» (۱۳۸۰: ۴۰).

باید توجه داشت که از نظر یونگ، کهن‌الگو محتوای معین و مشخصی ندارد؛ اما قالبش کم‌وبیش از پیش تعیین شده است؛ «کهن‌الگو فی‌الذاته همچون پیمان‌های خالی است، از این رو فقط قالب و صورت از پیش آماده اندیشه و مفهوم است. کهن‌الگوها می‌توانند از طریق فرافکنی در قالب صور مشخص جلوه‌گر شوند زیرا خودآگاهی همیشه کهن‌الگو را بصورت «نماد» درک می‌کند» (جونز و همکاران، ۱۳۶۶: ۴۴۳، ۴۵۰).

بنابراین، کهن‌الگو حقیقتی پنهان و ناپیداست و این نمادها هستند که به کهن‌الگوها امکان جلوه و بروز می‌دهند. «به محض این که صورت نوعی (کهن‌الگو) با هشیاری ارتباط یافت و از قدرت سازندگی و صورت بخشی آن بهره‌مند گشت، جسم و جامه‌ای می‌یابد و قابل تظاهر و تجلی می‌شود و به صورت نمادی مناسب، ظهور می‌کند» (ستاری، ۱۳۶۶: ۴۵۱).

### ۲-۲. نقد کهن‌الگویی<sup>۳</sup>

«نقد اسطوره‌ای» یا «نقد کهن‌الگویی» که از رویکردهای نقد قرن بیستم است با دیدی بینامتنی به

1. Archetype  
2. John Anthony Cudon  
3. Archetype Criticism

آثار ادبی، به بررسی رابطه گفت‌وگومند آثار با بن‌مایه‌هایی مبتنی بر کهن‌الگوها می‌پردازد. در جمع‌بندی نقد کهن‌الگویی می‌توان به این تعریف بسنده کرد که «اصل پایه نقد کهن‌الگویی این است که کهن‌الگوها -تصاویر، شخصیت‌ها، طرح‌های روایی و درون‌مایه‌های نوعی و سایر پدیده‌های نوعی ادبیات- در تمامی آثار ادبی حضور دارند و به این ترتیب، شالوده‌ای را برای مطالعه ارتباطات متقابل آثار فراهم می‌آورد... از نظر منتقد کهن‌الگویی یک شعر جدید، چیزی را متجلی می‌کند که پیش از آن به صورت نهفته در نظم کلمات وجود داشته است. اگر این شعر معنایی را انتقال می‌دهد، دلیلش این است که شاعر و مخاطبان وی عنصر جامعه‌ای هستند که آن نظم پیشاپیش در آن وجود داشته است...» (مکاریک، ۱۳۹۰: ۴۰۴).

## ۲-۲-۱. کهن‌الگوهای «قهرمان» و «خود»

داستان‌های موجود در گفتمان‌های ادبی متنوع و فراوان‌اند؛ اما الگوهایی که این داستان‌ها از آن‌ها پیروی می‌کنند محدودند. داستان زندگی انسان‌ها در طول تاریخ، بیش از چند الگو و قالب اصلی ندارد یکی از این الگوها کهن، «الگوی قهرمان» و دیگری الگوی «فردیت یافتن» یا «تفرد» است. هر جامعه‌ای به قهرمان نیاز دارد و هر فردی می‌تواند قهرمان جامعه خود باشد؛ به این شرط که چنان هدف والایی داشته باشد که جنبه‌های معنوی زندگی، توانایی‌های روحی و حتی شهامت جسمانی‌اش برانگیخته شود. نکته این است که «شاید در وجود هر یک از ما قهرمانی کمین کرده باشد؛ به این دلیل بسیار خوب است که بتوانیم خود را در موقعیت‌هایی قرار دهیم که طبیعت برتر ما را آشکار سازد، نه طبیعت پست‌ترمان را» (کمبل، ۱۳۹۱: ۲۰۲).

در واقع، کهن‌الگوی «قهرمان» و «خود» با یکدیگر پیوند خورده‌اند. با توجه به این پیوند استوار میان کهن‌الگوی قهرمان و فرایند فردیت، هاردینگ<sup>۱</sup> نویسنده کتاب «من» و «غیرمن» درباره نقش کهن‌الگوها در سیر رشد فردی می‌گوید: «طی رشد فرد از مرحله کودکی تا سالمندی کهن‌الگوهای ناخودآگاه وارد عمل می‌شوند و هر کهن‌الگو در مرحله‌ای از عمر بصورت کهن‌الگوی مسلط فعالیت می‌کند» (۱۹۶۵: ۱۳۶). به عقیده او هر کودک باید رشد کند و بالغ شود و به نوبه خود نقش پدر و مادرهای آینده را به عهده گیرد؛ اما این سیر ساده نیست. پیش از هر چیز کودک باید خود را از وابستگی به پدر و مادر آزاد کند. از این جاست که کهن‌الگوی «قهرمان» آغاز می‌شود و سیر رشد

کودک در راه استقلال و تمامیت فردی را نشان می‌دهد.

## ۲-۱-۱. کهن‌الگوی «قهرمان»<sup>۱</sup>

کهن‌الگوی «قهرمان» در تمامی اسطوره‌های تمدن‌های باستانی جهان وجود دارد و بدون این‌که رابطه مستقیمی با هم داشته باشند، همگی از الگویی تقریباً یکسان پیروی می‌کنند. «ما همواره داستان‌های مشابهی درباره تولد معجزه‌آسا و مبهم قهرمان می‌شنویم؛ شواهدی که حکایت از نیروی فوق بشری و زودرس قهرمان، رشد سریع و قدرت گرفتن و والا شدن او، مبارزه پیروزمندانه با نیروهای اهریمنی، گرفتار غرور شدن و افول زود هنگام بر اثر خیانت یا فداکاری «قهرمانانه» ای که به مرگ وی انجامیده است دارند» (یونگ، ۱۳۸۹: ۱۶۲).

قهرمان، فردی پویا و هدفمند است که برای انجام رسالتی، سفری را آغاز می‌کند و در طی سفر دشواری‌های و رویدادهای فراوانی را پشت سر می‌گذارد. در این مسیر پرمخاطره، قهرمان اغلب از حمایت‌هایی در کسوت شخصیت‌هایی چون پیرانی خردمند نیز برخوردار می‌شود (در جای خود به کهن‌الگوی پیر خردمند<sup>۲</sup> نیز اشاره خواهد شد). گورین<sup>۳</sup> در کتاب *راهنمای رویکردهای نقد ادبی* «صور مثالی قهرمان» را این‌گونه بیان می‌کند:

الف- **کاوش**<sup>۴</sup>: قهرمان (منجی و فدایی) سفری طولانی را آغاز می‌کند که طی آن، وظایف سنگینی را باید به انجام برساند: جنگ با غول‌ها، حل کردن معماهای بی‌پاسخ و چیرگی بر موانع غیرقابل عبور برای نجات مملکت یا شاید ازدواج با شاهزاده خانم.

ب- **نوآموزی**<sup>۵</sup>: قهرمان یک سلسله وظایف و مقدرات شکنجه‌آور را برای گذر از مرحله بی‌خبری و خامی آغاز می‌کند که به بلوغ فکری و اجتماعی، یعنی بدل گشتن به عضوی بالنده و سازنده از گروه اجتماعی خود می‌انجامد. این مرحله عموماً از سه بخش تشکیل شده است: ۱- رهسپاری، ۲- دگرگونی و استحاله، ۳- رجعت. این مرحله نیز مانند کاوش، گونه‌ای از صور مثالی مرگ و تولد دوباره است.

ج- **فدایی و ایثارگری**<sup>۶</sup>: قهرمان که نماینده رفاه قبیله یا مملکت است، باید جان خود را بدهد و

1. Hero Archetype  
2. the wise old man  
3. Wilfred L Gurion  
4. Quest  
5. Initiation  
6. scape Goat

به کفاره گناهان مردم تا دم مرگ رنج بکشد تا مملکت را به باروری و زاینده گی برساند. (گورین، ویلفرد و دیگران، ۱۳۸۳: ۱۷۹)

قهرمانان رمان *پارسیان* و من نیز از این قاعده کلی به دور نیستند؛ در این سه گانه نیز «سفر اسطوره‌ای قهرمان، معمولاً تکریم و تکرار الگویی است که مراسم گذار نامیده می‌شود ... قهرمان از زندگی روزمره دست می‌کشد و سفری مخاطره‌آمیز به حیطه شگفتی‌های ماوراءالطبیعه را آغاز می‌کند. وی در آنجا با نیروهای شگفت روبرو می‌شود و به پیروزی قطعی دست می‌یابد» (کمبل، ۱۳۹۶: ۴۰).

### ۲-۲-۱-۲. کهن‌الگوی خود (فرایند فردیت یا تفرد)<sup>۱</sup>

یونگ «خود» را مهم‌ترین الگوی تمام نظام شخصیتی‌اش می‌دانست. «خود» که از همه جنبه‌های هشیار و ناهشیار تشکیل شده است، به عنوان نماینده کل شخصیت، برای تمامی ساختمان شخصیت وحدت و ثبات فراهم می‌کند و می‌کوشد تا آن را به یکپارچگی کامل برساند. وی این امر را در مفهوم «فرایند فردیت» یا «تفرد» مطرح می‌کند.

فرایند فردیت «اساساً فرایندی شناختی است. یعنی اگر فرد بخواهد شخصیتی کاملاً متعادل یابد، باید روند خاصی را پی گیرد» (گورین، ویلفرد و دیگران، ۱۳۸۳: ۱۹۵). این روند خاص باید به گونه‌ای باشد که استقلال «خود» در میانه دو قلمرو ناخودآگاه جمعی و آگاهی جمعی تأمین گردد. اگر «من» مجذوب خودآگاهی جمعی شود، آدمی به یک شماره بی‌نام و نشان اجتماع بدل خواهد شد و در صورتی که ناخودآگاهی جمعی او را جذب کند، انسانی فردگرای، شگرف، بیگانه با جهان، بیراه یا گمراه بار می‌آید. [از این رو] من آدمی برای نگهداری تمامیت و جامعیت و استقلال روان، باید با خودآگاهی جمعی و ناخودآگاه جمعی در ارتباط باشد و با هر کدام مناسبات استوار برقرار سازد» (جونز و دیگران، ۱۳۶۶: ۴۶۵). عشق یکی از کهن‌الگوهایی است که در فرایند فردیت اهمیت ویژه‌ای دارد؛ در تحلیل اثر به این مقوله نیز پرداخته می‌شود. بخشی از تحلیل‌های این پژوهش به بررسی همین فرایند و کشمکش‌هایی می‌پردازد که بر سر راه شخصیت‌های سه گانه *پارسیان* و من قرار دارد.

### ۳. بررسی و تحلیل کهن‌الگوی سه گانه *پارسیان* و من

#### ۳-۱. درباره اثر

سه گانه *پارسیان* و من نوشته آرمان آرین، رمانی است در سه جلد که هر یک داستان مستقل خود را

دارد، اما در پایان جلد سوم وقتی همهٔ شخصیت‌ها یک‌جا گرد هم می‌آیند، خواننده متوجه می‌شود که هر داستان بخشی از یک کل بوده است و همه با هم پیوند خورده‌اند.

در جلد یک، کاخ اژدها، می‌خوانیم اردشیر نوجوانی کتاب‌خوان است که کنار پدر و مادرش در کلبه‌ای بر تپه‌ای سرسبز زندگی آرام و شادی دارد، تا اینکه شبی که پدرش خانه نیست، غریبه‌هایی برای یافتن دست‌نوشته‌های پدر به خانهٔ آنها هجوم می‌آورند، مادر، اردشیر را به همراه دست‌نوشته‌های پدر از راهی مخفی راهی می‌کند و خود می‌ماند. اردشیر پس از گذراندن شبی هولناک به کلبه بازمی‌گردد و تبار و دردمند به پدرش می‌رسد. پدر از او مراقبت می‌کند. در همان حال بیمارگونه شبی غریبه‌ها دوباره بازمی‌گردند و جسم بی‌جان مادر را جلو خانه می‌اندازد، اردشیر در همان حال ناخوش، پدر را می‌بیند که به سوی غریبه‌ها هجوم می‌برد. پس از آن، اردشیر به یاد می‌آورد که پدر و مادرش سالم و پارانرژی به درون کلبه بازمی‌گردند و با اردشیر از آن مسیر مخفی عبور می‌کنند. مسیری که این بار به جای جنگلی تاریک و پر از گرگ، به مکانی سرسبز و پر از نور و نعمت منتهی می‌شود. وقتی به آنجا می‌رسد خودش تنهاست. اردشیر به گذشتهٔ خیلی دور سفر می‌کند، جایی که درگیر ماجرای اسطوره‌ای فریدون و ضحاک می‌شود. آنجا پدرش را می‌بیند که سردهشتهٔ یاران فریدون است. اردشیر در براندازی حکومت ضحاک نقش چشمگیری دارد، شجاعت بسیاری از خود نشان می‌دهد و کارهای تأثیرگذاری انجام می‌دهد ولی سرانجام در یک قدمی پیروزی کشته می‌شود و باز هم تنها، به کلبهٔ خودشان روی آن تپه بازمی‌گردد.

در جلد دوم، رازکوه پرنده، دربارهٔ سیاوش می‌خوانیم. او نیز نوجوانی در دنیای امروزی است، نوجوانی سیزده ساله که یتیم است و یک تعمیرکار اتومبیل بیابانی جاده‌ای و همسرش بدون هیچ‌گونه دلبستگی او را بزرگ کرده‌اند. در ابتدای داستان آنها سیاوش را به پیرمردی نابینا می‌فروشند. پیرمرد که بعدتر می‌فهمیم جادوگری جاه‌طلب است، به سیاوش نیاز دارد تا در مسیر به‌دست آوردن کتاب زندگی، آنچه را می‌بیند برای پیرمرد توصیف کند. وقتی به قله‌ای به شکل پرنده می‌رسند، ماگو (جادوگر) از او می‌خواهد با انجام دستوراتی خاص به غاری در نوک پرنده برود و کتاب زندگی را برای او بیاورد. سیاوش وقتی با دشواری به کتاب می‌رسد، کتاب از او می‌خواهد که او را «به دست آن جادوگر پلید» (۱۶) نسپارد؛ چرا که اگر چنین کند جادوگر با نیروهای پلیدی که دارد «دنیا را به خاک و خون می‌کشانند» (۱۸) و در عوض این لطف و اعتماد «من تو را به میان خواهم کشید. درس‌های فراوان... بر تو خواهم چشانند. تا زمانی برسد که مردی دلیر و دانا با اندیشه‌های والا بشوی...» (۱۹). این

چنین سیاوش به دوران رستم پهلوان می‌رود و در نقش سیاوش پسر کیکاووس قرار می‌گیرد. صدا، که بعدتر می‌فهمیم صدای سیمرغ بوده است، در طول مسیر و مواقع پرمخاطره از او پشتیبانی می‌کند. سیاوش هم در این دوران کارهای تأثیرگذاری انجام می‌دهد و حتی یک‌بار رستم را نجات می‌دهد. در پایان در لحظه‌ای که رستم به دسیسه برادرش به درون چاه می‌افتد و کشته می‌شود، آنجا که قصد جان سیاوش را کرده‌اند سیمرغ می‌رسد و او را با خود می‌برد.

جلد سوم، *رستاخیز فرامی‌رسد*، داستان بردیا است، نوجوانی از خانواده‌ای ثروتمند با تمامی امکانات رفاهی ممکن. او در پنج سالگی مادرش را از دست داده است، پدرش به خارج از کشور سفر می‌کند، بردیا همراه باغبان و همسرش با محبت بزرگ می‌شود. او نوجوانی است پر از معلومات که شنا، سوارکاری، و شمشیرزنی را به خوبی آموخته است. وقتی می‌خواهد پیش پدرش، به خارج از کشور برود، هواپیما دچار سانحه می‌شود و در کوه سقوط می‌کند. وقتی بردیا خود را به سختی از هواپیما بیرون می‌آورد هواپیما آتش می‌گیرد و به کلی نابود می‌شود. بردیا کوفته و دردمند با ناامیدی در انتظار مرگ است، که سیمرغ فرا می‌رسد و او را با خود به دماوند می‌برد و به او می‌گوید: «تو آمده‌ای که به آخرین سفر بروی...» (۱۷). پس از آن بردیا را در هیأت پسر کورش می‌بینم. بردیا سفر خود به دوران کهن را آغاز می‌کند و در مسیر تاریخ کارهای برجسته و تأثیرگذاری انجام می‌دهد. تا وقتی که کورش می‌میرد و بردیا به پادشاهی می‌رسد و توسط برادرش کامبیز کشته می‌شود؛ نزد سیمرغ بازمی‌گردد.

در پایان جلد سه، سیمرغ بردیا، سیاوش و اردشیر را پای کوه دماوند می‌برد تا هر کدام آنچه از سفرشان با خود آورده‌اند را در جایگاه خود قرار دهند؛ نوجوانان دیگری هم هستند که گویا آنها نیز چنین سرگذشتی داشته‌اند. وقتی همه وظیفه خود را انجام می‌دهند، همه شخصیت‌های تاریخی داستان‌ها بیدار می‌شوند و نبرد میان اهریمن و سیمرغ شکل می‌گیرد که در این نبرد اگرچه سیمرغ پیروز می‌شود و اهریمن را نابود می‌کند، خود نیز از بین می‌رود. زمین سرتاسر روشنی می‌شود و در پایان می‌خوانیم «و اینک همه ما سیمرغ بودیم... اینک همه ما این زمین تازه نازنین را به ارث می‌بردیم ... و اینک شکوه نور خداوند، ما را برای همیشه جاودان می‌ساخت» (۲۴۰).

چنان که مشاهده شد، هر سه بخش از این سه گانه از الگویی واحد پیروی می‌کنند؛ شخصیت اصلی نوجوانی خام است که پس از قرار گرفتن در موقعیتی خطرناک و مرگ‌آور به گذشته دور سفر می‌کند، با بزرگان تاریخ همراه می‌شود و کارهای برجسته و بزرگی انجام می‌دهد و پس از طی مسیری

دشوار و پرخطر و کسب شایستگی و همراه داشتن یادگاری از سفر، با مرگی دیگر، بازمی‌گردد و در پایان هر سه شخصیت به هم می‌پیوندند تا رسالتشان و سفر قهرمانی خود را به سرانجام برسانند.

### ۲-۳. بررسی و تحلیل کهن‌الگوهای «قهرمان» و «خود» در رمان

از آنجا که کهن‌الگوها از اعماق تاریخ به ما رسیده‌اند و قطعاً حذف و اضافه‌هایی به اقتضای گذر زمان و زندگی ما در آن‌ها صورت گرفته است، و همچنین اسطوره‌ها و رؤیاها، ساختاری پیچیده دارند و هر دو قلمرو نمادها هستند، به کارگیری این روش باید با انعطاف و نرمش تحلیلیگر همراه باشد و انطباق همهٔ جزئیات مطرح‌شده در تقسیم‌بندی‌های این رویکرد امکان‌پذیر نیست؛ به عبارتی دیگر، اگرچه می‌توان همهٔ مؤلفه‌های کهن‌الگوی «قهرمان» و «خود» را در این اثر دنبال کرد، همگی به یک شکل و سبک و سیاق نمایان نمی‌شوند. «اسطوره قلمرو نمادها است و به زبانی پیچیده، چندسویه و رازآلود با ما سخن می‌گوید و نهفته‌ها را آشکار می‌کند. نمادهای اسطوره‌ای برخلاف نمادهای رؤیا که ناخودآگاهی فردی آن‌ها را می‌آفریند، از ناخودآگاهی جمعی برمی‌آیند؛ بنابراین برای گزارش اسطوره و گشودن رازش به‌ناچار باید با زبان نمادها آشنا بود و پیام نهفته در آن‌ها را یافت و باز نمود» (کزازی، ۱۳۹۰: ۱۶۲).

### ۲-۳-۱. کهن‌الگوی «قهرمان» در سه‌گانهٔ پارسیان و من

بر اساس تقسیم‌بندی گورین «کهن‌الگوی قهرمان»، قهرمان سه مرحله را پشت سر می‌گذارد: کاوش، نوآموزی، فدایی و ایثارگری.

#### الف- کاوش

سفر طولانی قهرمان برای به انجام رساندن وظیفه‌ای سنگین از ویژگی‌های برجستهٔ هر سه بخش است. اردشیر به کمک فریدون و کاوه می‌شتابد تا ضحاک را شکست دهند؛ سیاوش در کنار رستم پهلوان برای نجات کشور از شر دشمنان تلاش می‌کند؛ بردیا به پدرش، کورش کبیر در حفظ آبادانی و سربلندی کشور یاری می‌رساند.

در جلد اول رمان، اردشیر از همان ابتدای حضورش در گذشتهٔ دور در روند مبارزهٔ فریدون و ضحاک عملکردی تأثیرگذار دارد. در فصل پنج (صفحات ۶۳ تا ۷۸) می‌خوانیم که چگونه با کمک دوستش ایرج به کشف جاسوس و دستگیری‌اش کمک می‌کند. در زمانی که یکی از موانع پیشروی لشکر فریدون نبودن پول کافی است، اردشیر از معبد مخفی که فقط خودش جایش را می‌داند، آن‌ها را

تأمین می‌کند. (۱۳۱-۱۳۲) آن هنگام که رفتن به کاخ و رساندن پیام محرمانه و فوری فریدون به ارمایل و گرمایل آشپز، ناممکن به نظر می‌رسد اردشیر این مأموریت پرخطر را می‌پذیرد، «من حاضریم این کار را بکنم!... طوری این کار را می‌کنم که کسی شک نکند» (۱۶۷) و شجاعانه آن را به انجام می‌رساند. در نبرد نهایی میان فریدون و ضحاک نیز دلاورانه در کنار پدرش و دیگر یاران فریدون می‌جنگد و در آن دنیا کشته می‌شود. (۲۱۷)

در جلد دوم، سیاوش نیز در سفر جادویی‌اش، به خواست سیمرغ همسفر رستم برای نجات کیکاووس می‌شود، به گفته‌ی سیمرغ «خداوند تو را در چنین مسیری آورد، تا حکمتی دیگر نمایان شود و این راهی است که تو خواهی رفت» (۵۶). و این چنین سفر پرمخاطره‌اش را آغاز می‌کند. ابتدا هفده روز از بیابانی بی‌آب و علف می‌گذرند و با مرگ دست‌وپنجه نرم می‌کنند (۶۳-۶۶) سپس در صخره‌های صعب‌العبور با ازدهایی بزرگ روبه‌رو می‌شوند و با او می‌جنگند. (۷۷-۸۲) پس از پیش سر گذاشتن ازدها، اسیر جادوگران می‌شوند و سیاوش با کمک مرد باغبان به دشواری رستم را نیز نجات می‌دهد، با هم جادوگران را نابود می‌کنند و از آنجا می‌گریزند. (۱۰۰-۱۱۹) پس از نجات روستایی که دیوها آن را اشغال کرده بودند و کشتن ارژنگ دیو، به دژی می‌رسند که کیکاووس و یارانش در آن اسیر هستند. وقتی از یافتن راه ورود به دژ ناامید شده‌اند، سیاوش شکاف دیوار دژ را می‌یابد و از آن طریق به دژ نفوذ می‌کند و راه را برای پیروزی‌های بعدی هموار می‌کند. (۱۵۹-۱۶۸) پس از نابودی دیوها و رهایی کیکاووس و یارانش، سیاوش با زال راهی زابلستان می‌شود.

در جلد سوم نیز می‌خوانیم که بردیا در سفر جادویی‌اش با خطرهای زیادی مواجه می‌شود و کارهای بزرگ و وظایف مهمی را به انجام می‌رساند. این سفر نیز خواست سیمرغ است. سفرش باحضور در گردهمایی اریکشاد اهریمن‌پرست و ازهم پاشاندن گردهمایی به کمک داریوش (۲۸-۲۹) آغاز می‌شود. پس از آن باید راهی بابل شود و در نبرد پدرش را همراهی کند. در مسیرشان به سوی لشکر کورش کبیر، بردیا با درایت و شجاعت داریوش را از چنگ راهزن‌ها نجات می‌دهد. (۵۹-۶۰) پس از رسیدن به لشکر، بردیا برخلاف جهت آب رودخانه شنا می‌کند و راه ورود به بابل را می‌یابد (۹۵-۹۶)، درحالی که همه از یافتن راهی برای نفوذ به بابل ناامید شده بودند؛ این‌گونه فتح بابل به دست کورش میسر می‌شود. در راه سفرشان به پاسارگاد نیز خطراتی را پشت سر می‌گذرانند. در پاسارگاد نیز برای سامان دادن به امور کشور می‌کوشد و پس از آنکه به دست برادرش کشته می‌شود (۲۲۲) با نامه کورش به سوی سیمرغ بازمی‌گردد تا همراه اردشیر و سیاوش و بقیه بچه‌ها رسالت نهایی

را به انجام برسانند و سفر قهرمانی خود را پایان دهند.

همه این سفرها پر از سختی و خطر هستند و هر سه قهرمان داستان، سربلند و موفق سفر را به سرانجام می‌رسانند. چنان‌که مشاهده می‌شود بخشی از رسالت هر سه قهرمان نجات ایران، مام وطن است؛ وطن که نمادی از کهن‌الگوی «زن ازلی» است و در دست دشمنان اهریمن خو گرفتار است. جدا از این وظیفه، هر یک از آنها، از این سفر به گذشته دور با خود یک یادگاری می‌آورد (اردشیر و سیاوش خنجری با طرحی خاص و بردیا نامه پدرش، کورش کبیر که برای تکمیل کتاب زندگی لازم است) که در پایان خواننده متوجه می‌شود آوردن این رهاورد از سفر برای پیروزی آنها بر اهریمن دنیای کنونی لازم بوده است.

### ب- نوآموزی

در مرحله نوآموزی، قهرمان برای رسیدن به بلوغ فکری و اجتماعی و تبدیل شدن به عضوی بالنده و سازنده از گروه اجتماعی خود، دشواری‌ها و مقدرات شکنجه‌آوری را پشت سر می‌گذارد، که این بخش به گفته گورین، خود شامل سه بخش رهسپاری، دگرگونی و بازگشت می‌شود و به نوعی یادآور کهن‌الگوی مرگ و تولد دوباره است.

در جلد یک رمان، کاخ اژدها، اردشیر نوجوانی بی‌تجربه است که در کنار پدر و مادرش در کلبه‌ای زیبا بر تپه‌ای سرسبز در آرامش و امنیت زندگی می‌کند، برای او، اینها همه داشته‌های او از زندگی است و از این بابت خوشنود است و خود را خوشبخت می‌داند، تا اینکه به دلیل هجوم بیگانگان، به اجبار رهسپار جایی فراتر از کلبه می‌شود این رهسپاری اولیه با بازگشت زودهنگام او ناکام می‌ماند. (۱۸) در رهسپاری دوم، پس از آنکه پدرش درباره فلسفه زندگی و مسائلی عمیق‌تر به او آگاهی می‌دهد، بار دیگر راه خروج از کلبه امن خود را که دیگر امن نیست در پیش می‌گیرد. (۲۵) در این رهسپاری دوم، اردشیر با جهانی متفاوت روبه‌رو می‌شود، جهانی که در آن بسیار می‌آموزد، وظایف سنگین برعهده می‌گیرد و کارهای خطیر انجام می‌دهد که پیش‌تر شرح داده شد. در این سفر اردشیر دگرگون می‌شود؛ عشق را تجربه می‌کند، نه تنها خودش رشد می‌کند و به بلوغ فکری و اجتماعی می‌رسد، بلکه بر اجتماع خود و اطرافیانش، حتی ضحاک، نیز تأثیر مثبت می‌گذارد، با صداقتش ضحاک را وامی‌دارد کمی از افکار و ذهنیات خود را به زبان آورد (۱۷۷) و در هنگام مرگ اردشیر می‌خوانیم که «اژی‌دهاک برای من می‌گریست!» (۲۱۷) در پایان، پیش از موعد انجام آن رسالت نهایی و کمک به سیمرغ به کلبه بازمی‌گردد.

در جلد دو، راز کوه پرنده، سیاوش نوجوانی خام و معمولی است که زندگی یکنواخت و سردی دارد، برای او تفاوتی ندارد که با زن و مردی که بزرگش کرده‌اند روزگار بگذراند یا با پیرمردی بیابان‌گرد همراه شود. در ابتدای سفری که پیش رویش قرار می‌گیرد، در واقع در رهسپاری اول، بی‌هدف دنبال پیرمرد کور می‌رود و جادوهای پیرمرد برایش مایه شگفتی است؛ «پیرمرد لحظاتی سکوت کرد تا به اندازه کافی از حیرت من در برابر این همه زیبایی و شگفتی لذت ببرد» (۸). اما وقتی متوجه قصد و غرض پیرمرد می‌شود، آرام آرام درباره قضا یا تفکر می‌کند و توجهش به محیط اطرافش معطوف می‌شود. وقتی به دستور پیرمرد با دشواری وارد غار پرنده می‌شود، گزینه دیگری پیش رویش قرار می‌گیرد. کتاب زندگی با او حرف می‌زند و از او می‌خواهد تا دستورات پیرمرد را نادیده بگیرد و در عوض، در دنیای دیگری به رویش گشوده شود. «تمام بدنم از عاقبت شومی که انتظارم را می‌کشید، لرزید. چه باید می‌کردم؟ اعتماد به جادوگر و مرگ یا پیروزی؟ یا اعتماد به کتاب و کوری و نابودی؟» (۱۸) کتاب را انتخاب می‌کند، «درحالی که دست‌هایم را بر کتاب می‌فشردم... غار و کتاب و پیرمرد و جادوگر را پشت سرم رها کردم و روان شدم» (۱۹). این چنین است که سفر اصلی سیاوش آغاز می‌شود و رهسپار دنیای کهن می‌گردد. او نیز پس از این رهسپاری، ابتدا از روشنگر، ندیمه مخصوصش، درباره دنیای جدید اطلاعات کسب می‌کند؛ سپس برای نجات کیکاووس، همراه با رستم راهی می‌شود. اگرچه بیشتر کارهای بزرگ را رستم انجام می‌دهد، در دو مقطع، انجام این مأموریت دشوار بدون کمک او ناممکن است (یک بار نجات رستم از دست زنان جادوگر و بار دیگر یافتن محل زندانی شدن کیکاووس و همراهانش). پس از این سفر، او نوجوانی است بالغ و اهل تفکر و پر از ایده‌های سازندگی برای کشورش. در پایان وقتی شغاد رستم را به چاه می‌اندازد و قصد جان سیاوش را کرده‌اند، سیاوش از صحنه ناپدید می‌شود و پس از آن او را می‌بینیم که به کمک سیمرخ به غار بازگشته است و خنجری را که فرامرز به او داده است نیز با خود دارد.

در جلد سوم، رستاخیز فرامی‌رسد، بردیا نوجوانی از خانواده‌ای مرفه است، تنها غصه‌اش این است که پدرش آنچنان که باید، به او و مادرش عشق نورزیده، آنها را رها کرده است. پدر بردیا که به‌زعم پسر از بی‌عاطفگی گذشته خود پشیمان است، او را به خارج از کشور فرامی‌خواند. بردیا به اجبار و با اکراه به خواسته پدر تن می‌دهد و رهسپار سفر می‌شود. پس از سقوط هواپیما، سفر او به گونه‌ای دیگر رقم می‌خورد. سیمرخ بردیا را که تنها بازمانده سقوط هواپیما است با خود می‌برد و او رهسپار سفری به دنیای گذشته می‌شود. بردیا نیز مانند آن دو شخصیت دیگر، ابتدا گیج و منگ و ترسان است و طول

می‌کشد تا بفهمد کجاست و خود را پیدا کند. او پس از آگاهی یافتن از خود و خانواده‌اش در دنیای جدید، آموختن را آغاز می‌کند، به چیزهایی فراتر از خود و نیازهای شخصی‌اش می‌اندیشد، عمیق‌تر می‌شود و به دیگران اهمیت می‌دهد. بردیا در طول سفرش، در کنار داریوش، در گذر از سختی‌ها نقشی تأثیرگذار دارد و حتی یک‌بار با هوشمندی و دلآوری جان داریوش را نجات می‌دهد. بردیا در تصرف بابل به دست کورش نیز حضور برجسته‌ای دارد؛ تا اینکه پس از مرگ کورش، وقتی جانشینی بردیا اعلام می‌شود و برادرش، کامبیز، او را مسموم می‌کند، بردیا با آخرین نامه پدر، به لائنه سیمرخ باز می‌گردد.

### ج- فدایی و ایثارگری

کهن‌الگوی «فدایی» از این اعتقاد برخاسته است که با انتقال فساد قبیله به انسان یا حیوانی مقدس و سپس با کشتن «این فدایی قبیله تاوان و کفاره‌ای را که تصور می‌رفته برای تولد معنوی، طبیعی و مجدد آن لازم بوده، پرداخته‌است. فریزر تأکید می‌کند که مناسک قربانی و ریختن خون و تطهیر از دید مردم باستان برای تضمین جوانی دوباره و حفظ حیات نباتی و انسانی لازم بوده‌است» (گورین، ویلفرد و دیگران، ۱۳۸۳: ۱۸۳).

هر سه شخصیت اصلی (اردشیر، سیاوش، بردیا) چندین بار مرگ را از سر می‌گذرانند، یک‌بار مردن برای رفتن به گذشته دور، بار دیگر مردن برای بازگشت به دنیای پیشین خود، و در نهایت در کنار سیمرخ و سایر نوجوانان مانند خودشان برای انجام رسالتی بزرگ خود را فدا می‌کنند و زمین را از نیروهای اهریمنی و پلید پاک می‌کنند. در پایان آنچه می‌بینیم جهانی پر از نور و پاکی و شادمانی است، این جهان یادآوری‌کننده بهشت است.

به گفته کمبل دو نوع قهرمان وجود دارد: آن‌هایی که سفر انتخاب خودشان است و آن‌هایی که ناخواسته راهی سفر می‌شوند؛ «در نوعی از ماجرا، قهرمان خود را مسئول می‌بیند و با قصد قبلی تدارک انجام کاری را می‌بیند. ماجراهایی نیز وجود دارند که قهرمان به درون آن پرتاب می‌شود» (کمبل، ۱۳۹۱: ۱۹۷).

در این رمان، ما هر دو نوع قهرمان را داریم. اگرچه هر سه شخصیت بار اول با اکراه، بی‌انگیزه و به‌اجبار راهی سفر می‌شوند، در رهسپاری دوم با هم متفاوت‌اند؛ اردشیر قهرمانی است که به درون ماجرا پرتاب می‌شود، سیاوش خودخواسته این مسیر سفر را انتخاب می‌کند، بردیا هرچند گزینه دیگری ندارد، با کمال میل وارد ماجرا می‌شود. ویژگی مشترک قهرمانان این است که هر سه پس از

پشت سر گذاشتن خطرهای بی شمار و انجام کارهای قهرمانانه، در انتهای سفر به مرگ می‌رسند، مرگی که برای ادامه حیات آن سرزمین ضروری است.

چنان که مشاهده شد، فرایند قهرمان شدن در مسیر سفر شکل می‌گیرد، سفری حمایت شده؛ پس نمی‌تواند بدون بازگشت باشد. سفرهای قهرمان همراه با بازگشت است و «کهن‌الگوی تولد دوباره» یا «بازگشت مجدد» همچون «کهن‌الگوی سفر» نقش مهمی در داستان کهن‌الگوی قهرمان بازی می‌کند و لازمه آن است. در این واقعیت، دو نکته نهفته است: یکی ضرورت حضور پیر خردمند برای حمایت از قهرمان و دیگری ضرورت بازگشت قهرمان.

یونگ در بحث از «چهار صورت مثالی» درباره نقش پیر خرد می‌گوید: «پیر به منظور برانگیختن خویشتن‌شناسی و تحریک قوای اخلاقی می‌پرسد چه کسی؟ چرا؟ کجا؟ و حتی اکثر اوقات طلسم جادویی لازم را می‌دهد، یعنی قدرت غیرمنتظره و نامحتمل را جهت کسب موفقیت، که یکی از خصوصیات شخصیت یکپارچه، خواه نیک و خواه بد، به‌طور یکسان است» (یونگ، ۱۳۶۸: ۱۱۶). «پیر خردمند» انسانی است که «تجسم معنویات است (معنویات در قالب و چهره یک انسان) و از یک سو نماینده علم و بینش، خرد، ذکاوت و اشراق است و از سوی دیگر خصایص اخلاقی چون اراده مستحکم و آگاهی برای کمک به دیگران در خود دارد که شخصیت معنوی او را پاک و بی‌آلایش می‌سازد» (شولتز، ۱۳۸۶: ۱۷۶). پیر خردمند در وجه مثبت خود، شخصیتی یاری‌رسان و هدایت‌گر قهرمان است که وی را از خطرات احتمالی آگاه می‌کند و در مواردی ناجی قهرمان می‌شود.

از نظر یونگ، پیر خرد هنگامی پدیدار می‌شود که «قهرمان داستان در موقعیتی عاجزانه و ناامیدکننده قرار گرفته و تنها واکنشی بجا و عمیق و یا پند و اندرزهای نیک ... می‌تواند او را از این ورطه برهاند. قهرمان خود به دلایل بیرونی و درونی قادر به انجام کاری نیست. تدبیری که باید جبران این نقیصه را بکند و به صورت تدبیر و فکری که به چهره آدمی درآمده است، آشکار می‌گردد...» (گورین، ویلفرد و دیگران ۱۳۸۳: ۱۷۹) و «پیر دانا در هیأت ساحر، طیب، روحانی، معلم، استاد، پدرزرگ و یا هرگونه مرجعی ظاهر می‌شود» (یونگ، ۱۳۶۸: ۱۱۲).

در جلد اول، کاخ اژدها، پیر در قالب شخصیت‌های مختلف رخ می‌نماید؛ گاهی در صورت کاوه آهنگر جلوه گر می‌شود و راه درست و نادرست را به اردشیر نشان می‌دهد، گاهی در صورت آنورتاش نقاش از او حمایت می‌کند، هر دو در لحظاتی برای رهایی اردشیر از مخمصه راهگشا هستند. در جلد دوم، راز کوه پرنده، پیر خردمند در قالب زال و سیمرغ ظاهر می‌شود، در بخش‌هایی از رمان، رستم نیز

در نقش راهنما، نجات‌بخش و حامی پدیدار می‌شود. آنها با راهنمایی‌هایشان و راهکارهایی که برای حل مشکل ارائه می‌دهند نقشی تأثیرگذار در پیروزی نهایی سیاوش دارند. در جلد سوم، رستاخیز فرا می‌رسد، سیمرخ بارزترین شخصیتی است که نقش پیر را برعهده می‌گیرد و بارها به کمک بردیا می‌آید و به او آرامش و انرژی لازم را برای ادامه مسیر می‌دهد و هدایتش می‌کند. البته داریوش و کورش هم در بخش‌هایی در کسوت پیر و راهنما ظاهر می‌شوند. در پایان، سیمرخ هر سه شخصیت را کنار هم می‌آورد و آنها را برای انجام رسالت نهایی هدایت و حمایت می‌کند.

نکته دیگر این که قهرمان باید بازگردد، «بنا بر یک تفکر یونانی باید ارزش‌ها را آشکار و در زندگی اجرا کرد» (کمبل، ۱۳۹۱: ۲۰۳). براساس همین اصل است که قهرمان بازمی‌گردد؛ اما قهرمانی که به سفر می‌رود با قهرمانی که بازمی‌گردد، کاملاً متفاوت است. قهرمان با پشت‌سر گذاشتن مراحل دشوار و مراتب مختلف و محقق شدن هدفش، در هیأت انسانی تکامل یافته برمی‌گردد؛ انسانی که فرایند فردیت را پیروزمندانه به سرانجام رسانده است.

شخصیت‌های اصلی در هر سه جلد، همان‌طور که رهسپاریشان در دو لایه شکل می‌گیرد، رجعتشان نیز دوجانبه است: بازگشتی ظاهری و بازگشتی درونی. هر سه شخصیت نخست از خانه و کاشانه خود عازم سفری ظاهری می‌شوند، ولی سپس، در بُعدی عمیق‌تر سفری درونی و دشوارتر در پیش می‌گیرند؛ رجعت آنها نیز به همین گونه است. اردشیر پس از آن مرگ ظاهری به کلبه قدیمی‌شان بازمی‌گردد، سیاوش پس از گرفتارشدن در دام شغاد به کوه پرنده بازمی‌گردد و بردیا هم پس از کشته‌شدن، سیمرخ او را با خود به خانه می‌آورد. اما رجعت حقیقی آنها رسیدن به دامنه کوه قاف است، آنجا که باید رسالت خود را به سرانجام برسانند و به آن یکپارچگی و کمالی که لازمه سفری موفقیت‌آمیز است دست یابند.

### ۲-۲-۳. کهن‌الگوی «خود» (فرایند فردیت) در سه‌گانه پارسیان و من

غایت زندگی هر فرد در رسیدن به تمامیت خود است، «در سفر خویشتن‌یابی، همه نیروهای روانی و روحی، همه امکانات وجودی آدمی شکوفا می‌شوند، تناقضات درونی از میان می‌روند و ارزش‌های مادینه و ارزش‌های نرینه، جسم و روح، تاریکی و روشنایی، اروس و لوگوس، به هم می‌پیوندند؛ همان‌گونه که در آغاز خلقت یکی بوده‌اند و حاصل چنین پیوندی تجلی انسان کامل است که برای یونگ، مسیح نماد کامل آن است» (ترقی، ۱۳۸۷: ۵۲).

در رمان پارسیان و من هم می‌بینیم که شخصیت‌ها، افزون بر خنجر یا نامه‌ای که رهاورد سفرشان

است، به دستاوردی ارزشمندتر رسیده‌اند و آن کسب تجربه و بینشی همه‌جانبه نسبت به ابعاد گوناگون خود (انسان) است. هر سه شخصیت از مرحله تک‌بعدی «من» به مقام بالاتر «خود» ارتقا یافته‌اند، در واقع به حقایقی ورای عقل و منطق معمولی رسیده‌اند. هر سه قهرمان اضداد درون خود را حل کرده‌اند و فارغ از کینه‌ها و دغدغه‌های شخصی، به جریانی عظیم‌تر برای نجات دنیا می‌پیوندند.

بیراه نیست اگر بگوییم هر سه شخصیت اصلی این رمان اسطوره، می‌توانند صورتی تسلسلی از یکدیگر باشند؛ «انتقال نفس یا هجرت روح، اولین وجه ولادت مجدد است که باید مورد توجه قرار گیرد. بر اساس این نظریه، حیات یک نفر از طریق گذشتن از درون پیکر موجودات مختلف، در طول زمان ادامه می‌یابد یا به تعبیری دیگر این حیات متوالی است که با تجسدهای مختلف فاصله‌گذاری می‌شود» (یونگ، ۱۳۶۸: ۶۲).

از نظر زمانی هم این برداشت می‌تواند منطقی باشد، یعنی ترتیب تاریخی زمان زیسته هر شخصیت در دوران معاصر با ترتیب زمانی سفرهایشان به گذشته هماهنگ است. اینکه تعدادشان «سه» نفر است و عدد سه، نماد آگاهی روحانی و وحدت است (گورین، ویلفرد و دیگران ۱۳۸۳: ۱۶۶)، این تفسیر را تقویت می‌کند که هر سه شخصیت، چهره‌های مختلف یک روان هستند که با رسیدن به هم به کمال می‌رسند.

نکته دیگر توجه به کهن‌الگوی «عشق» در فرایند فردیت است. اگر چه تعاریف مختلفی از عشق ارائه شده است، عشق مفهومی است که در ذهن همه انسان‌ها شناخته شده است. استعداد بالقوه برای عشق ورزیدن به خدا، انسان (جنس مخالف)، پدر، مادر و سایر موجودات در وجود بشر نهفته است و به دنبال زمینه‌ای برای بروز خود می‌گردد. از زاویه نگاه کهن‌الگویی «عشق موجب انسجام درونی وجود است، جسم و روان و خودآگاهی و ناخودآگاهی را هماهنگ می‌سازد» (سرانو، ۱۳۷۶: ۱۱۴).

در رمان پارسیان و من نیز در هر سه جلد، عشق در دگرگونی شخصیت اصلی و حرکتش رو به کمال جایگاه ویژه‌ای دارد. عشق اردشیر به ماننا و کشته شدن ماننا (۱۱۵-۱۲۵) به دست سربازان اژی‌دهاک تأثیری ژرف بر اردشیر می‌گذارد و فرایند رشد و تکاملش را تسریع می‌بخشد. «می‌خواستم حس شجاعتی را که تازه در دلم می‌جوشید، محک بزنم!» (۱۳۰) پس از تجربه آن عشق ناکام، صدای اعتراض اردشیر را دگرگونه می‌شنویم، افکارش عمیق‌تر می‌شوند و دلاوریش چندین برابر. در جلد

دوم، عشق سیاوش اگر چه عشق به موجودی فریبکار است و سیاوش پس از آنکه کاملاً شیفته گلناز می‌شود، می‌فهمد که او جادوگری پلید در هیأت دختری زیباست که قصد جان او و رستم را کرده است (۹۰-۱۱۰)؛ ولی این عشق دروغین نیز بر سیاوش و نوع نگاهش به دنیای پیرامون تأثیر مثبت دارد و به سیاوش دیدی عمیق‌تر و انسانی‌تر می‌دهد. عشق ناکام بردیا به بهار هم به همین گونه است؛ اگر چه زمان عاشق شدن و با هم بودنشان بسیار کوتاه است (۱۵۶-۱۷۰)، حضورش تا پایان در وجود بردیا آشکار است. پس از آنکه بهار سپر تیری می‌شود که بردیا را نشانه گرفته است، بردیا مدتی در سوگ به سر می‌برد و هیچ کنش تأثیرگذاری از او نمی‌بینیم؛ اما پس از آنکه سوگواری را پشت سر می‌گذارد، به مرتبه دیگری از رشد شخصیت خود رسیده است؛ هدفمند است و نگاهش از محدوده خود و نزدیکانش فراتر می‌رود و توجهش به انسان‌ها و شادمان کردن آن‌ها معطوف می‌شود.

#### ۴. نتیجه‌گیری

کهن‌الگو، میراث هزاران ساله ذهن بشر است و هرازچندگاهی بخشی از خود را از ژرفنای روان ناخودآگاه بشر به سطح خودآگاهی می‌کشاند؛ یکی از زمینه‌های بروز آثار هنری است. از آنجا که آثار ادبی زاینده روان‌های پویای بشری است، پس هیچ اثر ادبی را نمی‌توان یافت که کهن‌الگوها (خودآگاه یا ناخودآگاه) جایی در آن نداشته باشند و از آنجا که کهن‌الگوها از دل اسطوره‌ها برآمده‌اند، در یک اثر ادبی مانند رمان پاریسیان و من که از اسطوره‌ها فراوان بهره برده است، حضور کهن‌الگوها در آن بسیار نمایان است.

بررسی کهن‌الگویی رمان پاریسیان و من نشان از این واقعیت دارد که نمونه‌های ازلی، در این اثر ادبی، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. ماجرا با «سفر قهرمانان» داستان آغاز می‌شود که از کهن‌الگوهای شناخته شده است. «پیر خردمند» در قالب‌های مختلف رخ می‌نماید و شخصیت قهرمان با طی کردن مراحل قهرمانی (کاوش، نوآموزی، فدایی) به دو هدف معرفتی، شناخت خود واقعی و شناخت خود اجتماعی، دست می‌یابد.

در اسطوره‌های قهرمانی، هم دوره‌های رشد فردی و هم نمود هویت اجتماعی را می‌توان دید، شخصیت‌های قهرمان در این سه‌گانه نیز هم در بعد فردی و هم اجتماعی رشد کردند و تکامل یافتند؛ اضداد را در درون خود به وحدت تبدیل کردند و در اجتماع خویش نیز تأثیرگذار ظاهر شدند و شگفتی آفریدند. بی‌تردید نویسنده در خلق این اثر از کهن‌الگوها و ناخودآگاه جمعی تأثیر گرفته است

و از همین رو به بازگویی اسطوره روی آورده است. رمان با کهن‌الگوی «قهرمان» و «خود» کاملاً منطبق است، اگرچه به اقتضای فضای داستان که در دوران معاصر آغاز می‌شود و داستان در دوران کهن شکل می‌گیرد، تفاوت‌ها و تکرارهایی در آن پدید آمده است و به دلیل این رفت‌وآمد در زمان، مراحل قهرمانی تکرار می‌شوند.

بی‌شک این اثر ادبی با این همه بهره بردن از اسطوره‌ها و تکیه بر کهن‌الگوی قهرمان، برای نوجوانان جذاب خواهد بود و با توجه به این که به آنها مفاهیم ارزشمند پنهان در الگوی سفر قهرمان را می‌آموزد، می‌تواند تأثیری شایان بر رشد نوجوان و هویت‌یابی او داشته باشد.

### یادداشت

[۱] برنده جایزه بیست‌وسومین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران ۱۳۸۴، برنده لوح تقدیر از جشنواره مهرگان ادب (پکا) ۱۳۸۴، برنده جایزه پنجمین دوره کتاب سال شهید غنی‌پور ۱۳۸۴، برنده جشنواره شورای کتاب کودک ۱۳۸۵، برنده لوح تقدیر از جشنواره مهرگان ادب ۱۳۸۵، دریافت لوح تقدیر از IBBY دانمارک

### کتابنامه

- آرین، آرمان. (۱۳۹۴). *پارسیان و من، کاخ ازدها (ضحاک مردوش)*. ج ۱، چ ۱۴، تهران: نشر موج.
- آرین، آرمان. (۱۳۹۴). *پارسیان و من، راز کوه پرنده (رستم داستان)*. ج ۲، چ ۱۲، تهران: نشر موج.
- آرین، آرمان. (۱۳۹۴). *پارسیان و من، رستاخیز فرامی‌رسد (کوروش کبیر)*. ج ۳، چ ۱۳، تهران: نشر موج.
- پودینه مرضیه (۱۳۹۴)، *نقد اسطوره‌ای مجموعه پارسیان و من*. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، استاد راهنما: مهین پناهی، تهران: دانشگاه الزهرا (س).
- پورمحمدآبادی، علی‌اکبر و همکاران (۱۳۹۵). «بررسی اندیشه کمال‌گرایی در دو رمان نوجوان». *ادبیات پارسی معاصر، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*. سال ششم. شماره دوم. ۱۰۱-۱۲۳
- ترقی، گلی. (۱۳۸۷). *بزرگ بانوی هستی*. چ ۲، تهران: نیلوفر
- جونز، ارنست و همکاران. (۱۳۶۶). *رمز و مثل در روانکاوی*. ترجمه جلال ستاری، تهران: انتشارات توس.

حسین پور، سارا. (۱۳۹۱). بررسی کهن‌الگوی سفر در سه‌گانه پارسیان و من. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، استاد راهنما: فریده پورگیو، شیراز: دانشگاه شیراز.

ستاری، جلال. (۱۳۶۶). رمز و مثل در روان‌کاوی. تهران: توس.

سرانو، میگل. (۱۳۷۶). با یونگ و هسه. ترجمه جلال ستاری، تهران: بدیهه.

شولتز، دوان، و سیدنی الن. (۱۳۷۸). تاریخ روان‌شناسی نوین. ترجمه علی‌اکبر سیف و همکاران. چ ۲، تهران: آگاه.

شولتز، دوان پی.، سیدنی الن، (۱۳۸۶). نظریه‌های شخصیت. ترجمه یحیی سیدمحمدی، چ ۱۰، تهران: ویرایش.

قره‌باغی، نسترن، و محمدجواد مهدوی. (۱۳۹۹). «بررسی سفر قهرمان در رمان سه‌گانه اشوزدنگه بر اساس الگوی سفر قهرمان جوزف کمپل». *مطالعات ادبیات کودک شیراز، سال یازدهم، شماره دوم*، (پیاپی ۲۲)، ۱۲۹-۱۵۴. کد DOI: 20.1001.1.20088647.1399.11.2.6.7

کادن، جان آنتونی (۱۳۸۰). *فرهنگ توصیفی ادبیات و نقد*. ترجمه کاظم فیروزمند، تهران: شادگان.

کزازی، میرجلال‌الدین. (۱۳۹۰). *رؤیا، حماسه، اسطوره*. چ ۶ تهران: مرکز

کمپل، جوزف. (۱۳۹۶). *قهرمان هزار چهره*. ترجمه شادی خسرو پناه، چ ۷، مشهد: گل آفتاب.

کمپل، جوزف. (۱۳۹۱). *قدرت اسطوره*، ترجمه عباس مخبر، چاپ هفتم، تهران: مرکز.

گورین ویلفرد ال. و دیگران (۱۳۸۳). *راهنمای رویکردهای نقد ادبی*. ترجمه زهرا میهن‌خواه، چ ۴، تهران: اطلاعات.

مکاریک، ایرنا ریما (۱۳۹۰). *دانشنامه نظریات ادبی معاصر*. چ ۴، ترجمه مهرا مهاجر و محمد نبوی، تهران: آگه.

ملکی سروستانی، فرناز. (۱۳۹۴). «بررسی سفر قهرمان در سه‌گانه اشوزدنگه از آرمان آراین». *همایش بین‌المللی جستارهای ادبی، زبان و ارتباطات فرهنگی*، تهران.

منصوری زاده، مهشید. (۱۳۹۵). *نقد و تحلیل محتوایی رمان سه گانه پارسیان و من اثر آرمان آرین*. پایان نامه کارشناسی ارشد، استاد راهنما: بیژن ظهیری ناو، اردبیل: دانشگاه محقق اردبیلی اردبیل.

مورنو آنتونیو. (۱۳۹۰). *یونگ، خدایان و انسان مدرن*. ترجمه داریوش مهرجویی. چ ۶، تهران: مرکز.

یونگ، کارل گوستاو. (۱۳۸۹). *انسان و سمبل هایش*. ترجمه محمود سلطانی، چ ۷، تهران: جامی.

یونگ، کارل گوستاو (۱۳۶۸) *چهار صورت مثالی*. ترجمه پروین فرامرزی، مشهد: انتشارات قدس رضوی.

## References

Aryan, A. (2014). *Persians and I Trilogy, Ajdehak's Palace (Zahhak the Snake Shoulder)*. Vol. 1, Tehran: Mowj Publishing (In Persian).

Aryan, A. (2014). *Persians and I Trilogy, Resurrection Begins (Cyrus the Great)*. Vol. 3, Tehran: Nash Moj (In Persian).

Aryan, A. (2014). *Persians and I, the Secret of the Bird Mountain (Rostam-e Dastan)*. Vol. 2, Tehran: Moj Publishing (In Persian).

Campbell, J. (2011). *The power of myth*. Translated by; Abbas Mokhbar, 7<sup>th</sup> edition, Tehran: markaz (In Persian).

Campbell, J. (2016). *The hero of a Thousand Faces*. Translated by; Shadi Khosropanah, ed. 7, Mashhad: Gol-e-Aftab (In Persian).

Cuddon, J. A. (2000) *Descriptive Dictionary of Literature and Criticism*. Translated by Kazem Firouzmand, Tehran: Shadgan Publications (In Persian).

Gharebaghi, N. & Mahdavi, M. J. (2019). "Examination of the hero's journey in Ashvazdanghahe's trilogy novel based on the model of Joseph Campbell's Hero's Journey". *Children's Literature Studies*, 22(2), pp.129-154 (In Persian).

Guerin Wilfred, L. et al. (2003). *A handbook of critical approaches to literature*. Translated by Zahra Mihankhah, 4<sup>th</sup> edition, Tehran: Etalaat Publications (In Persian).

Hosseinpour, S. (2011). *Examining the travel archetype in Parsian and Man trilogy*. Master thesis, Supervisor: F. Pourgive, Shiraz: Shiraz University (In Persian).

- Jones, E., et al. (1986). *Mystery and proverb in psychoanalysis*. Translated by Jalal Sattari, Tehran: Toos Publications (In Persian).
- Jung, C. G. (2009). *Man and His Symbols*. Translated by; Mahmoud Soltanieh, 7<sup>th</sup> edition, Tehran: Jami Publications (In Persian).
- Jung, Carl Gustav (1988) *Four Archetypes*. Translated by; Parvin Faramarzi, Mashhad: Quds-e Razavi Publications (In Persian).
- Kezazi, M. (2010). *Dream, Epic, Myth*. 6<sup>th</sup> edition, Tehran: Markaz Publications (In Persian)
- Makaryk, I. R. (2010). *Encyclopaedia of Contemporary Literary Theory*. 4<sup>th</sup> edition, Translated by; Mehran Mohajer and Mohammad Nabavi, Tehran: Aghah (In Persian).
- Malekisarvestani, F. (2014). "Investigation of the hero's journey in Ashvazdangaheh trilogy by Arman Arin". *International Conference of Literary Essays, Language and Cultural Communication*, Tehran (In Persian).
- Mansourizadeh, M. (2015). *Criticism and Content Analysis of the Persians and I Trilogy by Arman Arian*. Master's thesis, Supervisor: B. Zhairi-Nav, Ardabil: Mohaghegh Ardabili University, (In Persian).
- Moreno A. (2010). Jung, Gods and Modern Man. Translated by Dariush Mehrjooi. Ed. 6, Tehran: Markaz Publications. (In Persian).
- Pourmahmoodabadi, A. A. (2015). "Examining the Idea of Perfectionism in two Adolescent Novels". *Contemporary Persian Literature, Research Institute of Humanities and Cultural Studies*. Sixth year, N. 2, 101-123. (In Persian)
- Pudineh, M. (2014), *Mythological Criticism of Persians and I Collection*. Master's thesis, Supervised by: M. Panahi, Tehran: Al-Zahra University (In Persian).
- Satari, J. (1986). *Mystery and proverb in psychoanalysis*. Tehran: Toos (In Persian).
- Schultz, D. P. & Sydney, A. (2007) *A History of Modern Psychology*. Translated by AliAkbar Seif and et.al. ed. 2, Tehran: Āgah (In Persian).
- Schultz, D. P., Sidney E. (2006) *Theories of Personality*. Translated by Yahya Seyed Mohammadi, ed. 10, Tehran: Virayesh (In Persian).

---

Serrano, M. (1996). *With Jung and Hesse*. Translated by Jalal Sattari, Tehran: Badihe (In Persian).

Taraqi, G. (2007). *The Great Lady of Universe*, Tehran: Nilofar (In Persian).